

28.11.2016

PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

komission varapuheenjohtajan / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan julkilausuman johdosta

työjärjestyksen 123 artiklan 2 kohdan mukaisesti

Kongon demokraattisen tasavallan tilanteesta
(2016/3001(RSP))

**Mariya Gabriel, Bogdan Brunon Wenta, Michael Gahler, Joachim Zeller,
Brian Hayes, Agustín Díaz de Mera García Consuegra, Maurice Ponga,
Frank Engel, Cristian Dan Preda, Ivo Belet**
PPE-ryhmän puolesta

Euroopan parlamentin päätöslauselma Kongon demokraattisen tasavallan tilanteesta (2016/3001(RSP))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon aiemmat päätöslauselmansa Kongon demokraattisesta tasavallasta, erityisesti 10. maaliskuuta 2016¹ ja 23. kesäkuuta 2016² antamansa päätöslauselmat,
- ottaa huomioon 25. kesäkuuta 2016 annetun EU:n paikallisen julkilausuman Kongon demokraattisen tasavallan ihmisoikeustilanteesta sekä 2. elokuuta 2016 ja 24. elokuuta 2016 annetut EU:n paikalliset julkilausumat Kongon demokraattisen tasavallan vaaliprosessista maassa käynnistetyin kansallisen vuoropuhelun jälkeen,
- ottaa huomioon Afrikan unionin, Yhdistyneiden kansakuntien, Euroopan unionin ja ranskankielisten maiden järjestön (Organisation internationale de la francophonie) 16. helmikuuta 2016 ja 5. kesäkuuta 2016 antamat yhteiset lehdistötiedotteet, joissa järjestöt korostivat osallistavan poliittisen vuoropuhelun tarvetta Kongon demokraattisessa tasavallassa sekä sitoutumistaan Kongon toimijoiden tukemiseen maan demokratian vakauttamisessa,
- ottaa huomioon komission varapuheenjohtajan / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan tiedottajan 15. elokuuta 2016 antaman julkilausuman Kongon demokraattisen tasavallan väkivaltaisuuksista,
- ottaa huomioon Kongon demokraattisesta tasavallasta 23. toukokuuta 2016 ja 17. lokakuuta 2016 annetut neuvoston päätelmät,
- ottaa huomioon YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmat Kongon demokraattisesta tasavallasta, erityisesti päätöslauselman 2293 (2016) Kongon demokraattiselle tasavallalle määrätyn seuraamusjärjestelmän ja asiantuntijaryhmän toimeksiannon uusimisesta sekä päätöslauselman 2277 (2016), jolla jatkettiin Yhdistyneiden kansakuntien vakauttamisoperaatiota Kongon demokraattisessa tasavallassa (MONUSCO),
- ottaa huomioon YK:n turvallisuusneuvoston 15. heinäkuuta ja 21. syyskuuta 2016 antamat lehdistötiedotteet Kongon demokraattisen tasavallan tilanteesta,
- ottaa huomioon YK:n pääsihteerin 9. maaliskuuta 2016 antamat raportit Yhdistyneiden kansakuntien vakauttamisoperaatiosta Kongon demokraattisessa tasavallassa sekä Kongon demokraattisen tasavallan ja alueen rauhaa, turvallisuutta ja yhteistyötä koskevien puitteiden täytäntöönpanosta,
- ottaa huomioon 23. kesäkuuta 2016 annetun Kongon demokraattista tasavaltaa käsittelevän YK:n asiantuntijaryhmän raportin,

¹ Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2016)0085.

² Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2016)0290.

- ottaa huomioon joulukuussa 2013 annetut Nairobien julistukset,
 - ottaa huomioon Kongon demokraattisen tasavallan ja alueen rauhaa, turvallisuutta ja yhteistyötä koskevan kehyksen, joka allekirjoitettiin Addis Abebassa helmikuussa 2013,
 - ottaa huomioon kesäkuussa 1981 annetun ihmisoikeuksia ja kansojen oikeuksia koskevan Afrikan peruskirjan,
 - ottaa huomioon demokratiaa, vaaleja ja hyvää hallintoa koskevan Afrikan peruskirjan,
 - ottaa huomioon 18. helmikuuta 2006 annetun Kongon demokraattisen tasavallan perustuslain,
 - ottaa huomioon Cotonoun sopimuksen,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 123 artiklan 2 kohdan,
- A. toteaa, että Kongon tasavallan presidentin toimikausi on perustuslaissa rajoitettu kahteen kauteen ja että seuraavat presidentinvaalit ja parlamenttivaalit oli alun perin tarkoitus pitää vuoden 2016 loppuun mennessä, sillä presidentti Kabilan toimikausi päättyy 20. joulukuuta 2016;
 - B. toteaa, että vuodesta 2001 vallassa ollut presidentti Joseph Kabila on viimeisten kahden vuoden aikana käyttänyt hallinnollisia ja teknisiä keinoja vaalien viivyttämiseksi ja vallassa pysymiseksi perustuslain mukaisen kautensa jälkeen; ottaa huomioon, että jatkuvat viivytykset vaalien valmistelussa ovat aiheuttaneet ennennäkemättömiä poliittisia jännitteitä, levottomuutta ja väkivaltaisuuksia kaikkialla maassa;
 - C. ottaa huomioon, että marraskuussa 2015 presidentti Kabila ilmoitti kansallisen vuoropuhelun käynnistämisestä; toteaa, että myöhemmin Afrikan unioni nimitti Togon entisen pääministerin Edem Kodjon edistämään kansallista poliittista vuoropuhelua; toteaa, että kaksi huomattavaa oppositioyhmää kieltäytyi osallistumasta mielestään ei-osallistavaan ja epädemokraattiseen vuoropuheluun, jota pidettiin myös viivytystaktiikkana;
 - D. ottaa huomioon, että Afrikan unioni, Yhdistyneet kansakunnat, Euroopan unioni ja ranskankielisten maiden järjestö korostivat yhdessä vuoropuhelun merkitystä ja sitä, että on tärkeää pyrkiä saamaan poliittisten toimijoiden välille sopimus, joka kunnioittaa demokratiaa ja oikeusvaltioperiaatetta, ja kehottivat kaikkia Kongon poliittisia toimijoita toimimaan täysimääräisessä yhteistyössä myös Edem Kodjon kanssa;
 - E. toteaa, että presidentti Kabila ja osa oppositiosta allekirjoittivat 18. lokakuuta 2016 sopimuksen presidentinvaalien lykkäämisestä huhtikuuhun 2018; toteaa, että tämän sopimuksen mukaisesti presidentti Kabila, joka siis saa jäädä valtaan vuoden 2016 jälkeen, nimitti oppositiota edustavan Samy Badibangan uudeksi väliaikaiseksi pääministeriksi muodostamaan maahan uuden hallituksen;
 - F. toteaa, että sopimuksessa määrätään uuden väestönlaskennan ja vaaliluettelon laatimisesta heinäkuuhun 2017 mennessä sekä vaalien tarkkailusta vastaavan seurantakomitean perustamisesta raportoimaan kuukausittain vaaliprosessin

täytäntöönpanon asianmukaisuudesta;

- G. toteaa, että presidentinvaalien ja parlamenttivaalien rauhanomainen, avoin ja oikea-aikainen läpivienti olisi osaltaan konkretisoitunut Kongon demokraattisessa tasavallassa yli vuosikymmenen aikana saavutetun edistymisen;
- H. ottaa huomioon, että tammikuusta 2015 lähtien Kongon turvallisuus- ja tiedustelupalvelut ovat kiristäneet sellaisten rauhanomaisten aktivistien sekä opposition ja kansalaisyhteiskunnan jäsenten valvontaa, jotka vastustavat pyrkimyksiä pitää presidentti Kabila vallassa perustuslain sallimien kahden toimikauden päätyttyä;
- I. toteaa, että ihmisoikeusryhmät raportoivat jatkuvasti ihmisoikeuksia, sananvapautta ja kokoontumisvapautta koskevan tilanteen heikentymisestä Kongon demokraattisessa tasavallassa, mikä ilmenee myös kohtuuttomana voimankäyttönä rauhanomaisia mielenosoittajia vastaan, mielivaltaisina pidätyksinä ja vangitsemisina sekä poliittisin perustein aloitettuna oikeudenkäynteinä; ottaa huomioon, että joukko nuoria aktivisteja pidätettiin 18. marraskuuta 2016, kaksi päivää ennen Kongon hallituksen vastaista mielenosoitusta Kinshasassa; toteaa, että mielenosoitukset ovat tällä hetkellä kiellettyjä Kinshasassa ja Lubumbashissa; toteaa, että tarkkailijat pelkäävät tilanteen eskaloitumista, sillä oppositiojohtajat ovat toistamiseen uhanneet yleislakolla ja katumielenosoitusten järjestämisellä lähiviikkoina;
- J. toteaa, että 19. syyskuuta 2016 Kinshasassa puhkesi poliisien ja mielenosoittajien välisiä väkivaltaisuuksia, jotka johtivat yli 50 kuolonuhriin; toteaa, että neljä ihmistä kuoli, kun kolmen oppositio puolueen päämajat poltettiin ja ryöstettiin;
- K. ottaa huomioon, että YK:n yhdistetyn ihmisoikeuksien toimiston mukaan 19.-21. syyskuuta 2016 järjestettyjen mielenosoitusten aikana raportoitiin 422 ihmisoikeusloukkausta, joihin poliisi ja turvallisuusjoukot olivat syyllistyneet;
- L. ottaa huomioon, että näiden tapahtumien jälkeen Kansainvälisen rikostuomioistuimen pääsyyttäjä lähetti 16. lokakuuta 2016 Kongon demokraattiseen tasavaltaan valtuuskunnan seuraamaan paikan päälle maan kriittistä ihmisoikeustilannetta ja väkivaltaisuuksia;
- M. toteaa, että Kongon demokraattisessa tasavallassa on heikennetty vakavasti tiedotusvälineiden vapautta, jota rajoitetaan toimittajiin kohdistuvilla jatkuvilla uhkauksilla ja hyökkäyksillä; ottaa huomioon, että viranomaiset ovat sulkeneet ainakin kymmenen tiedotusvälinettä ja radioasemaa kahden viime vuoden aikana; ottaa huomioon, että kymmenkunta aseistettua miestä surmasi erään televisiotoimittajan tämän kotikaupungissa 14. marraskuuta 2016; toteaa, että Kongon demokraattinen tasavalta on nyt Toimittajat ilman rajoja -järjestön lehdistönvapausindeksissä sijalla 152 kaikkiaan 180 maan joukossa;
- N. ottaa huomioon, että Yhdysvallat määräsi syyskuussa 2016 kohdennettuja pakotteita kahta kongolaista korkeaa virkamiestä vastaan sen vuoksi, että nämä olivat horjuttaneet demokraattisia prosesseja tai instituutioita Kongon demokraattisessa tasavallassa;
- O. toteaa, että tilannetta pahentaa se, että rankaisemattomuus jatkuu ja on vakiintunut Kongon demokraattisessa tasavallassa; ottaa huomioon, että Kongon demokraattisen

tasavallan turvallisuustilanne heikkenee koko ajan erityisesti maan itäosassa, ja toteaa, että tämä johtuu yli 30 ulkomaisen ja kotimaisen aseistetun ryhmän harjoittamasta väkivallasta ja että jatkuvasti tulee tietoja ihmisoikeuksien ja kansainvälisen oikeuden rikkomisista, esimerkiksi siviileihin kohdistetuista iskuista, laajalle levinneestä seksuaalisesta ja sukupuoleen perustuvasta väkivallasta, järjestelmällisestä lasten värväyksestä ja hyväksikäytöstä, johon aseistetut ryhmät syyllistyvät, sekä laittomista teloituksista;

- P. toteaa, että humanitaaristen järjestöjen arvioiden mukaan poliittinen epävakaus on ajamassa maan kaaokseen ja saa sen väestön, joka jo valmiiksi on kärsinyt menneistä ja nykyisistä kriiseistä, vaipumaan äärimmäiseen köyhyyteen ja turvattomuuteen ja että yli 5 miljoonaa ihmistä on tällä hetkellä ruoka-avun tarpeessa;
- Q. ottaa huomioon, että vuosina 2014–2020 Kongon demokraattisen tasavallan maaohjelmassa, jota rahoitetaan 620 miljoonalla eurolla 11:nneestä Euroopan kehitysrahastosta, on asetettu painopisteiksi hallintotavan ja oikeusvaltion periaatteen vahvistaminen, mihin kuuluu oikeuslaitoksen, poliisivoimien ja armeijan uudistaminen;
1. pitää valitettavana, että hallitus ja riippumaton kansallinen vaalilautakunta (CENI) eivät järjestä presidentinvaaleja perustuslain mukaisessa määrääjässä; muistuttaa kehottaneensa toimittamaan vaalit asianmukaisesti ja ajallaan Kongon perustuslakia sekä demokratiaa, vaaleja ja hyvää hallintoa koskevaa Afrikan peruskirjaa täysimääräisesti noudattaen ja korostaa Kongon hallituksen vastuuta taata toimintaolosuhteet, jotka mahdollistavat avoimien, uskottavien ja osallistavien vaalien järjestämisen mahdollisimman pian;
 2. panee merkille sopimuksen, jonka presidentti Kabila ja osa oppositiosta allekirjoittivat 18. lokakuuta 2016; muistuttaa, että tässä sopimuksessa ja siihen johtaneessa poliittisessa vuoropuhelussa eivät olleet mukana kaikki oppositioyhmät eikä niiden avulla onnistuttu saamaan aikaan konsensusta poliittisesta siirtymäprosessista; kehottaa kaikkia toimijoita osallistumaan rakentavasti sellaisen yksimielisemmän ratkaisun etsimiseen, jolla taattaisiin uskottavien, rauhanomaisten ja avoimien vaalien järjestäminen mahdollisimman pian ja viimeistään ennen huhtikuuta 2018; muistuttaa, että presidentti Kabilan toinen toimikausi päättyy 20. joulukuuta ja että presidentin toimikaudet on rajattu perustuslaissa kahteen;
 3. kehottaa kaikkia poliittisia toimijoita käymään rauhanomaista ja rakentavaa vuoropuhelua sekä estämään nykyisen poliittisen kriisin syvenemisen ja pidättäytymään jatkossa väkivallasta ja provokaatioista; pitää myönteisinä Kongon kansallisen episkopaalisen konferenssin (CENCO) pyrkimyksiä saada aikaan entistä laajempi konsensus poliittisesta siirtymäprosessista; kehottaa sekä viranomaisia että oppositiota pidättäytymään toimista tai lausunnoista, jotka voisivat jälleen lietsoa levottomuutta;
 4. on syvästi huolestunut ihmisoikeustilanteen heikkenemisestä ja poliittisen liikkumatilan entistä tarkemmasta rajoittamisesta Kongon demokraattisessa tasavallassa sekä erityisesti oikeusjärjestelmän välineellistämisestä ja ihmisoikeuksien puolustajiin, poliittisiin vastustajiin ja toimittajiin kohdistetusta väkivallasta ja pelottelusta; vaatii vapauttamaan kaikki poliittiset vangit välittömästi; pyytää viranomaisia luopumaan välittömästi kaikista tiedostusvälineisiin kohdistuvista rajoituksista;

5. tuomitsee ankarasti maassa 19. ja 20. syyskuuta 2016 tapahtuneet väkivaltaisuuudet ja korostaa hallituksen velvollisuutta kunnioittaa, suojella ja edistää maansa kansalaisten ihmisoikeuksia ja perusvapauksia; muistuttaa, että sanan-, yhdistymis- ja kokoontumisvapaus muodostavat dynaamisen poliittisen ja demokraattisen elämän perustan ja että kaikenlainen voimankäyttö rauhanomaisia mielenosoituksia vastaan olisi kiellettävä;
6. kehottaa tutkimaan perinpohjaisesti ja avoimesti ihmisoikeusloukkaukset, joita on väitetty tapahtuneen mielenosoitusten aikana, jotta niistä vastuussa olevat saadaan selville ja voidaan saattaa tilille teoistaan;
7. kehottaa komission varapuheenjohtajaa / korkeaa edustajaa hyödyntämään täysimääräisesti kaikkia politiikan välineitä, myös EU:n vaalitarkkailuvaltuuskunnan vuoden 2011 loppuraportissa ja vuoden 2014 seurantavaltuuskunnan raportissa annettuja suosituksia, sekä harjoittamaan poliittista painostusta korkeimmalla tasolla, jotta voidaan estää vaaleihin liittyvän väkivallan leviäminen Kongon demokraattisessa tasavallassa ja epävakauden lisääntyminen Suurten järvien alueella;
8. muistuttaa 17. lokakuuta 2016 annettujen neuvoston päätelmien ohella kehottaneensa EU:ta määräämään väkivaltaisista tukahduttamistoimista ja demokratiaprosessin heikentämisestä Kongon demokraattisessa tasavallassa vastuussa oleville kohdennettuja pakotteita, esimerkiksi matkustuskieltoja ja varojen jäädytyksiä; korostaa, että EU:n on käytettävä pakotteita keinona muodostaa poliittisia yhteyksiä korkeimmalla mahdollisella tasolla ja myös Cotonoun sopimuksen 8 artiklan mukaisen poliittisen vuoropuhelun puitteissa, jotta presidentiltä ja uudelta hallitukselta voidaan vaatia takeita presidentin- ja parlamenttivaalien järjestämisestä ja Kongon perustuslain noudattamisesta;
9. kehottaa EU:n valtuuskuntaa seuraamaan edelleen tiiviisti Kongon demokraattisen tasavallan kehitystä ja käyttämään kaikkia asianmukaisia keinoja ja välineitä ihmisoikeuksien puolustajien ja demokratialiikkeiden tukemiseksi; kehottaa komission varapuheenjohtajaa / korkeaa edustajaa harkitsemaan EU:n valtuuskunnan välitysvalmiuksien lisäämistä, jotta voidaan tehdä yhteistyötä Afrikan unionin kanssa osallistavamman poliittisen vuoropuhelun tukemiseksi sekä poliittisen kriisin syvenemisen ja väkivaltaisuuksien leviämisen estämiseksi;
10. muistuttaa tukevansa Afrikan unionia toimijana, joka edistää Kongon demokraattisen tasavallan poliittista vuoropuhelua; korostaa sen ratkaisevaa merkitystä poliittisen kriisin estämisessä Keski-Afrikassa ja kehottaa sitä tehostamaan toimiaan, joilla edistetään Kongon perustuslain täysimääräistä noudattamista; kehottaa luomaan pysyvän vuoropuhelun Suuren järvien alueen maiden välille, jotta voidaan estää alueen epävakauden paheneminen; pitää näin ollen myönteisenä Luandassa lokakuussa 2016 järjestettyä Suurten järvien alueen kansainvälistä konferenssia, jossa arvioitiin Kongon demokraattisen tasavallan tilannetta;
11. palauttaa mieliin, että rauha ja turvallisuus ovat ennakoedellytyksiä vaalien onnistumiselle ja vakaan poliittisen toimintaympäristön kehittymiselle; on tässä yhteydessä tyytyväinen, että Yhdistyneiden kansakuntien vakauttamisoperaatiota Kongon demokraattisessa tasavallassa (MONUSCO) jatkettiin ja että sen valtuuksia suojella siviilejä ja vaalia ihmisoikeuksia vaalien yhteydessä jatkettiin;

12. muistuttaa olevansa syvästi huolestunut Kongon demokraattisen tasavallan hälyttävästä humanitaarisesta tilanteesta; kehottaa Euroopan unionia ja sen jäsenvaltioita jatkamaan apuaan Kongon demokraattisen tasavallan ihmisille, jotta voitaisiin parantaa kaikkein heikoimmassa asemassa olevien väestöryhmien elinoloja ja torjua väestön siirtymisen, heikon ruokaturvan ja luonnonkatastrofien seurauksia;
13. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, Afrikan unionille, Kongon demokraattisen tasavallan presidentille, pääministerille ja parlamentille, Yhdistyneiden kansakuntien pääsihteerille, YK:n ihmisoikeusneuvostolle sekä AKT:n ja EU:n yhteiselle parlamentaariseen edustajakokoukseen.